



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4561/2020
15.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Предраг Поповић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обојице из ..., чији је заједнички привремени заступник Александар Марковић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 30/20 од 03.06.2020. године, у седници одржаној 15.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 30/20 од 03.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Јагодини П 12/19 од 21.10.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да је уговором о поклону закљученим између сада пок. ГГ, бив. из ... као поклонодавца и туженог ББ из ... као поклонопримца, овереним пред Основним судом у Јагодини под Ов.бр. ../2012 од 17.07.2012. године, повређено право тужиоца на нужном наследном делу на заоставштини пок. ГГ, па је уговор о поклону Ов.бр. ../2012 од 17.07.2012. године редуциран тако што је утврђено да тужилац има право својине са уделом од $\frac{1}{2}$ на непокретностима које су биле предмет уговора о поклону, ближе наведеним у овом ставу изреке, уписане у ЛН .. КО .., што је тужени ББ дужан да призна и трпи да тужилац укњижи своје право својине на наведеној непокретности код Службе за катастар непокретности у Свилајнцу. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је оставилац пок. ГГ, бив. из ... својим писменим завештањем пред сведоцима, проглашеним на записнику код Јавног бележника у Свилајнцу УПП 461/2014 од 19.10.2017. године, повредио нужни део тужиоца јер је сву своју имовину обухваћену овим завештањем оставио у наслеђе туженима, унуцима ББ и ВВ, да се изврши редукција овог завештања и утврди да је тужилац сувласник са уделима од $\frac{1}{4}$ и од $\frac{1}{2}$ дела на непокретностима ближе наведеним у овом ставу изреке, као и сувласник са уделом од $\frac{1}{2}$ на свим покретним стварима које су се затекле у моменту смрти пок. ГГу кући и помоћним објектима у ... и ..., као и на новцу и драгоценостима које су се затекле у моменту смрти пок. ГГ, што би тужени били дужни да признају и трпе да тужилац укњижи право својине на наведеним непокретностима код Службе за катастар непокретности у Свилајнцу, а да на покретним стварима може да издвоји свој сувласнички удео, као и да му тужени

солидарно накнаде трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке обавезан је тужени ББ да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 215.960,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 30/20 од 03.06.2020. године, ставом првим изреке одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог ББ и потврђена је првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијени су њихови захтеви за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, побијајући је у делу којим је његова жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена (одбијајући део тужбеног захтева).

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14,87/18 и 18/20), па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син и једини законски наследник сада пок. ГГ, бив. из ..., који је преминуо ...2017. године, а тужени су тужиочеви синови (из првог брака) и унуци пок. ГГ. Пок. ГГ је за живота располагао целокупном својом имовином – уговором о поклону овереним пред Основним судом у Јагодини под Ов.бр. ../12 од 17.07.2012. године, којим је непокретности уписане у ЛН .. КО ... поконио туженом ББ а завештањем пред сведоцима сачињеним 30.09.2015. године и проглашеним пред Јавним бележником под УПП 461/17 од 19.10.2017. године, сву своју непокретну имовину уписану у ЛН .. КО ..., ЛН .. КО ... и ЛН .. КО ... је оставио у наслеђе унуку ВВ, као и све покретне ствари које се буду затекле у кући и помоћним објектима у ..., а сву покретну имовину, намештај, покућство и друго, које се налази у ..., као и сав новац и драгоцености које се буду затекле у моменту његове смрти оставио је у наслеђе унуку ББ. Наведено завештање садржи и изјаву оставиоца: „свом сину АА, овим завештањем не остављам ништа, с обзиром на његово понашање како према мени, тако и према својој мајци док је била жива“ (које недолично понашање је у тестаменту ближе наведено). Решењем Јавног бележника УПП 461/17 од 19.01.2018. године прекинут је поступак расправљања заоставштине иза смрти пок. ГГ и тужилац упућен на парницу, ради утврђивања да му је завештањем повређен нужни део.

Оценом изведених доказа - исказа сведока је утврђено да су односи између тужиоца и његовог оца пок. ГГ били трајно поремећени у дужем временском периоду и све до смрти нису говорили нити контактирали, тужилац га није обилазио ни звао телефоном, а није био упућен ни у његово здравствено стање кад се разболео и где је лечен. Након смрти тужиоцеве мајке (која је преминула 1993. године), дошло је до потпуног поремећаја односа тужиоца и пок. ГГ који је по одласку у инвалидску пензију из ... дошао у ..., а тужилац је остао у ..., где и сада живи и ради. ДД је бринула о ГГ 12 година, за накнаду коју јој је он плаћао и тужилац је у том периоду посетио оца само на почетку њеног ангажовања, након чега је престала свака комуникација. Тужилац је дошао на очеву сахрану али није сносио трошкове сахране. Тужилац није био у добрим односима ни са оцем, ни са мајком због спорова коју су против њега вођени у ... и Србији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права делимично усвојили тужбени захтев и утврдили да нужни део тужиоца као јединог законског наследника пок. ГГ износи $\frac{1}{2}$ од његовог законског наследног дела и да је његов нужни део повређен закљученим

уговором о поклону Ов.бр. ../12 од 17.07.2012. године. Одбили су тужбени захтев у преосталом делу којим је тужилац тражио да се утврди да је пок. ГГ писменим завештањем пред сведоцима од 30.09.2015. године проглашеним на записнику код Јавног бележника повредио његов нужни део, закључивши да је пок. ГГ предметним завештањем искључио тужиоца из права на нужни део.

Неосновани су наводи и разлози ревизије тужиоца којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 61. став 1. Закона о наслеђивању – ЗОН („Службени гласник РС“, бр. 46/95) прописано је да завешталац може искључити из наслеђа нужног наследника који се повредом неке законске или моралне обавезе теже огрешио о њега, између осталог ако се увредљиво или грубо односио према завештаоцу, док је одредбом члана 62. истог закона прописано да искључење мора бити учињено у облику потребном за завештање (став 1), да искључење мора бити изражено на несумњив начин, а пожељно је навести и узрок искључења (став 2), да узрок искључења мора постојати у време оставиоачеве смрти (став 3) и да доказивање основаности искључења терети оног ко се на искључење позива (став 4).

Сагласно наведеном, потомци према својим родитељима имају, поред права, и законске и моралне обавезе. Ако се неке од тих обавеза грубо повреде, онда то може бити разлог за искључење из наслеђа. Наиме, и ружни - груби поступак, занемаривање дужности поштовања, помоћи у болести и старости и тешкоћама и занемаривање у обилажењу старог и болесног родитеља могу бити повреда моралних обавеза, ако такве повреде за тестатора, нарочито према његовим схватањима, васпитању и заслугама, представљају теже огрешење о обавезе, како у смислу друштвено-правних норми, тако и у смислу обичаја, па могу бити разлог за искључење из наслеђа. Имајући у виду наведено, те чињеницу утврђену током поступка да су односи између тужиоца и његовог пок. ГГ били трајно поремећени у дужем временском периоду, да до његове смрти нису говорили нити контактирали, да тужилац оца није обилазио ни звао телефоном, као и да није био упућен у здравствено стање кад се разболео и где је лечен, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак нижестепених судова да тужилац није испунио моралну обавезу према пок. оцу на тај начин што му је ускратио дужно поштовање и пажњу као родитељу у смислу чешћег обилажења, посећивања и бриге за његово здравље и да се управо због таквог односа тужилац теже огрешио о испуњавање моралних обавеза према оцу, због чега постоје узроци за искључење тужиоца из наслеђа као нужног наследника у смислу одредбе члана 61. Закона о наслеђивању.

Неосновани су наводи у ревизији да нема основа за примену одредбе члана 62. ЗОН, будући да права воља сада пок. ГГ није била да искључи тужиоца из наслеђа, те да је изјава наведена у тестаменту (да тужиоцу не оставља ништа јер се лоше односио према њему и његовој жени) убачена од стране лица које је тестамент сачинило. Како тужилац као нужни наследник у оставинском поступку, који је прекинут решењем јавног бележника од 19.01.2018. године, није приговарао ваљаности оставиоачеве одлуке о искључењу, није побијао завештање нити је тужбом истакао приговор о неоснованом искључењу из права на нужни део, а није тражио ни побијање одредбе завештања која се односи на његово искључење из наслеђа, при чињеници да је предметно писмено завештање пред сведоцима потписано од стране завештаоца и два сведока који су својим потписима на завештању потврдили да је у њиховом присуству завешталац изјавио да је сачињено завештање прочитао и изјавио да је то његова последња воља (у смислу одредбе члана 85. став 1. ЗОН) и да на састављање истог није приморан, принуђен, нити се налази у заблуди; то су нижестепени судови правилно закључили да је тужилац завештањем пред сведоцима искључен из наслеђа и да нема

право на нужни наследни део у мери у којој је искључен на основу одредбе члана 63. ЗОН.

Супротно наводима ревизије, предметно завештање садржи све наведене услове за пуноважно искључење у смислу цитиране одредбе члана 62. ЗОН, будући да садржи изјаву оставиоца којим га искључује из наслеђа („свом сину АА, овим завештањем не остављам ништа“), као и узрок искључења („с обзиром на његово понашање како према мени, тако и према својој мајци док је била жива“ и које недолично понашање је у тестаменту ближе наведено), који узрок искључења је (према чињеничном утврђењу) постојао и у време оставиочеве смрти то је, по оцени овог суда, воља завештаоца да тужиоца као нужног наследника искључи из наслеђа изражена на несумњив начин, као и воља да на тај начин директно постави наследнике, овде тужене. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се утврди да је оставилац пок. ГГ, бив. из ... предметним писменим завештањем пред сведоцима повредио нужни део тужиоца.

У већем делу наводи ревизије тужиоца се непосредно или посредно односе на спроведени доказни поступак и оцену доказа, упућујући на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање. Ти наводи нису размотрени будући да у смислу члана 407. став 2. ЗПП не представљају дозвољен ревизијски разлог.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета на основу одредбе члана 163. став 2, у вези чланова 153. став 2. и 154. став 1. Закона о парничном поступку.

Из изложених изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић